

DR. VASFI AŞUR EBU ZEJD¹

HIDŽRETSKI KALENDAR I NAČINI POVRATKA IDENTITETA

U ovim godinama istodobno se obilježava rođenje Isusa (Isaa, a.s.), sina Merjemina, i Hidžra poslanika Muhammeda, s.a.v.s., iz Mekke u Medinu. Onaj koji prati vijesti i događaje ne može a da ne vidi veličinu proslave nove gregorijanske godine i količinu novca koji se potroši povodom iste. U isto vrijeme primjećujemo skromno obilježavanje hidžretske godine. U najboljem slučaju, obilježavanje se odvija unutar džamija, gdje se uz određene programe između ostalog svake godine prepričavaju isti događaji iz života našeg Poslanika, s.a.v.s. Islam ne odobrava načine proslavljanja u kojima se troši i rasipa novac poput praha, naprotiv možda to dovede do činjenja nekih grijeha, ali isto tako obilježavanju hidžretske godine potrebna je pažnja, svijest i očuvanje.

Posljedice procvata i nazadovanja civilizacija

Činjenica je da je islamski ummet trenutno slabo vezan za hidžretsko računanje vremena za razliku od doba procvata, prosperiteta i napretka ummeta u njegovom historijskom rastu, tada kada je dostigao rang civilizovanosti u odnosu na druge civilizacije, onako kako to Kur'an traži.

Ako pratimo našu povijest i povijesno bilježenje, vidjet ćemo da su se prije pada hilafeta bilješke pisale hidžretskim datumima. Prije samog

¹ Istraživač, stručnjak za fikh i metodologiju fikha.

pada hilafeta kada se podijelilo Osmansko carstvo i postalo "bolesnik", bilježili su se događaji, bitke, rođenja i smrti sa hidžretskim datumima.

Nakon slabljenja islamske vlasti i gašenja velikog hilafeta, muslimani su zamijenili svoj kalendar sa gregorijanskim kalendarom, kojeg cijeni-mo i poštujemo, zato što se zasniva na rođenju vjerovjesnika i poslanika, jednog od odabranih poslanika, i nije potpun iman muslimana osim sa vjerom u njega. Ali mi ovdje govorimo o našem kalendaru, našem identitetu i našoj civilizaciji.

S obzirom da je kršćanski kalendar u biti rimski kalendar, kojeg su preuredili neki kršćanski vladari i monasi i pripisali ga rođendanu Isaa, a.s., šest stoljeća nakon njegova rođenja, ili čak približno osam stoljeća.

Mjeseci ovog kalendara, po kojem računamo vrijeme u svojim izvedenicama i značenjima imaju primjese paganstva, jer su povezani sa grčkim božanstvima i velikanima.

Podređeni – kako je rečeno – slijede nadređene, pa je islamski ummet nakon što je postao kvazicivilizacija (nacija), slijedio druge civilizacije, a korištenje gregorijanskog kalendara je jedan od pokazatelja istog. Nakon toga sve arapske i islamske države su počele računati vrijeme sa drugim kalendarima osim pojedinih, poput Kraljevine Saudijske Arabije, koja koristi hidžretski kalendar.

Identitet naroda je u hidžretskom kalendaru

Nema sumnje da je računanje po hidžretskom kalendaru identitet ummeta. Povijest civilizacije pruža se kroz 13 stoljeća i u tom periodu nikada nije korišten neki drugi kalendar osim hidžretskog, tako su se vezali dani naše slave i naši podvizi uz ovaj kalendar, kojeg smo se odrekli zbog našeg stanja i položaja te kao rezultat idejne okupacije.

Neka ne misli niko da je ovo pitanje marginalno i trivijalno, na način da je govor o njemu jedna vrsta zabave ili upuštanje u praznu priču, ili primjer izopačenosti naših misli u vrijeme kada naš ummet proljeva krv, kada se daju životi, ruše se kuće i sl., što može umanjiti veličinu ove teme.

U kontinuitetu nekoliko stoljeća nastavlja se zavjera s ciljem uklanjanja hidžretskog kalendara i stavljanje istog u zaborav kod naroda. U 12. stoljeću po Hidžri ili 18. st po rođenju Isaa, a.s., kada je Osmanska država htjela da modernizira vojsku i oružje, tražili su pomoć od velikih evropskih zemalja (Francuske, Njemačke, Engleske...). Pristali su da im pomognu pod određenim uvjetima. Jedan od tih uvjeta bio je i ukidanje hidžretskog kalendara u Osmanskoj državi, pa su pod pritiskom i popustili.

U 13. st. po Hidžri ili 19. st. po Isau, a.s., kada je vladar Egipta tražio zajam u zlatu od Engleske i Francuske, kako bi pokrio troškove otvaranja Sueckog kanala, dali su im šest uvjeta od kojih je jedan bio i ukidanje hidžretskog kalendara, pa su ga i ukinuli 1292. hidžretske ili 1875. po Isau, a.s., a zamijenili su ga sa koptskim i gregorijanskim kalendarom.

Naš se ummet neće probuditi sve dok ne bude osvjetljen sa ovim drevnim kalendarom, i dok sebi ne predoči sve dane hidžretske godine te istraživački, svjesno i sa razmišljanjem prouči događaje – što oživljava historiju – zatim ih prenosi u sadašnjicu sa lekcijama koje obasjavaju njegovu stazu i olakšavaju mu put.

Zbog toga historičari i mudri učenjaci kažu: “Ko nauči historiju, produžio je sebi život, a ko je ne nauči neće okusiti slast života od njegove gorčine!” To je zato što je historija dodatno iskustvo, i njegovo iskustvo postaje mnogostruko veće i na taj način produžuje čovjeku život, postaju mu jasne zamke, nedostaci, pokazuju mu se znakovi moći i životne snage. Historijom otkrivamo ono što je bilo, postaje nam jasna naša sadašnjost, i s njom predviđamo našu budućnost.

Uloga da'ija/radnika za islam i ustanova

Iako neki na dijagramu napretka civilizacije islamski ummet vide nisko, mnogi primjećuju znakove napretka korak po korak kroz više od pola stoljeća, što ne znači da možemo mirno stajati u ovom civilizacijskom toku ili da slijedimo druge ne radeći ništa ili tapkajući u mjestu. Naprotiv, taj pomak pobuđuje pažnju i daje nam motivaciju za rad.

Faze kroz koje moramo proći: prvo moramo ubrzati uspon na grafikonu stanja civilizacija, da ispravimo iskrivljenosti naših nacija, da elimi-

nišemo slabosti i izliječimo bolesti, da upoznamo generacije sa njihovim obavezama traženja metoda i načina za napredak nacija, sve dok ne postanu dominantne a ne potčinjene.

Jedna od najvažnijih uloga na koju računamo i na koju se oslanjamo jeste uloga da'ija/radnika za islam. Nakon što je naša nada u mnoge islamske i arapske službene institucije i vlade poljuljana, ta nada je usmjerena prema daijama, njima se obraća omladina, njima ljudi vjeruju i sa njima se mogu napraviti promjene i reforme. I to kada oni budu razumni i učeni, svjesni svoje uloge i poruke, iskusni u prepoznavanju bolesti i nedostataka današnjice, osnaženi uzvišenom objavom, na osnovu koje propisuju lijekove nakon dijagnosticiranja bolesti.

Najvažnije stvari koje oni mogu uraditi mogu se svesti na sljedeće:

- Pobuditi interes za hidžretskim računanjem vremena, na način da se ljudima preporučuje korištenje ovog kalendara i da se datum rođenja iskazuju u hidžretskom kalendaru, jer je to danas lahko.
- Da se čvrsto drže islamskog načina isповijedanja tako da obilježavaju predavanja na kojima učestvuju sa hidžretskim datumom, nikako nekim drugim. U početku pisati zajedno sa gregorijanskim i s vremenom polahko prelaziti na hidžretski, sve dok ne postane neovisan.
- Obilježavanje svake značajne prilike, poput bitki, islamskih blagdana u njihovo vrijeme i podsjećanje ljudi na iste. Izdvajanje i održavanje predavanja koja će biti sjaj i svjetlo koje će ih voditi.
- Obilježavanje rođenja i smrti hidžretskim datumima. Obrađivati životopise važnih ličnosti u klasičnoj, modernoj i savremenoj historiji islama, i povezati događaje iz njihova života sa datumima hidžretske godine.
- Podsjećati ljude da se šerijatski propisi zasnivaju na hidžretskoj godini, pa je jedna puna godina s kojom zekat postaje obavezan upravo hidžretska godina. Također, post počinje sa mladim mjesecom u mjesecu ramazanu, Hadž je povezan sa poznatim mjesecima hidžretske godine, ševalom, zu-l-ka'adeom i zu-l-hidžetom, iddet žene nakon razvoda ili one čiji je muž preselio, računa

se po hidžretskoj godini. Mnogo šerijatskih propisa je povezano sa ovom godinom. Kaže imam Razi: “Znaj da je kod Arapa uvijek bila mjesečeva godina, ne sunčeva, i to su naslijedili od Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s., dok kod jevreja i kršćana nije tako.”²

- Postoje datumi/dani u hidžretskoj godini koje obilježavamo, i moramo iskoristiti te prilike kako bi potvrdili njihov značaj. Od tih datuma su: dan Arefata, dan Ašure, Isra i Miradž, događaj promjene kible. To su prilike koje obilježavamo po hidžretskom kalendaru i one predstavljaju minimum u očuvanju ovog kalendara.
- Oživljavanje Hidžre poslanika Muhammeda, a.s. Hidžra je događaj koji je promijenio tok historije i ona je promijenila pravac čovječanstva. Bila je okosnica, s njom je stala historija kako bi promijenila svoj tok, budući da su muslimani osnovali svoju državu, zaključeni su ugovori, pregovaralo se sa kraljevima i vođama, vodile su se bitke na kopnu i na moru, i uspostavljeno je vodstvo.
- Upoređivati ljudima događaje kojima mnogo posvećujemo pažnju i na koje trošimo mnogo novca, poput rođendana, godišnjica brakova, dana zaljubljenih (valetinova) i dana žena (8. mart). Svi se obilježavaju po gregorijanskom kalendaru, a u isto vrijeme umanjuje se vrijednost govora o hidžretskom kalendaru i njegovoj važnosti u očuvanju identiteta nacije od nestanka i iščeznuća.
- Otkrivanje zavjera koje vode ka nestanku ovog kalendara kao i arapskog jezika, poput onih koje smo prethodno spomenuli, zbog toga što ovaj kalendar podsjeća na dane slave ummeta, na svijetle stranice prošlosti i štiti naš identitet.
- Tražiti od očeva i majki da podižu svijest kod svoje djece o važnosti ovog kalendara i organizovanje raznih takmičenja na određene dane hidžretske godine i na dane nekih događaja sve dok djeca u potpunosti ne budu vezana za taj kalendar. Da ih naučimo mjesece hidžretske godine, da ih navikavamo na pisanje

² Razi, *Tefsir*, 16/50.

datuma hidžretske godine u njihovim sveskama i da organizuju svoj život na osnovu tog kalendara.

- Tražiti od škola da vode brigu o ovom kalendaru i njegovom zapisivanju, u najmanju ruku pored gregorijanskog, i da se sankcionišu oni koji to ne rade, odnosno da se nagrađuju oni koji to praktikuju.
- Tražiti od direkcija časopisa i internetskih portala da obilježavaju događaje, vijesti, blogove, istraživanja i dijaloge sa datumima hidžretske godine, u najmanju ruku da ga pišu pored gregorijanskog.
- Tražiti od zavoda i ustanova koje su zadužene za da'vu, vakuf i duhovnu skrb prihvatanje hidžretskog kalendara i posvećivanje pažnje istom.
- Zahtijevati od vladinih ustanova da zasnivaju svoje bilježenje finansijske godine, njihove dopuste, banke, bolnice, na hidžretskom kalendaru, te će se ljudi na ovakav način uveliko povezati sa ovim kalendarom.
- Veoma bitna stavka koja ima jak utjecaj i ostavlja velik trag u ovom pogledu, a ogleda se u zahtijevanju od vlasti da isplate plaća povežu sa hidžretskim kalendarom, ne gregorijanskim. S time bi svi bili svjesni svakoga dana u hidžretskom kalendaru.

Ovih petnaest načina ili metoda obuhvataju kako pojedinca tako i porodicu, ustanove, vlade, medije, da'ije i ostale. Smatram da kada bi se udružili i ujedinili u svojim namjerama, dopunjavali se, ispravljali nedostatke i mane drugih, ne bi bilo ni najmanjeg problema oko ovog kalendara koji sadrži svijetle stranice naše prošlosti, dane naše slave, i koji čuva naš identitet.

(Preveo: Muamer ĆATIĆ)